

Ács József

HADITITOK

[A VILÁGHÁBORÚ KÜSZÖBÉN – REGÉNYFOLYAM 18., BEFEJEZŐ RÉSZ]

2020-04-04 | A VILÁGHÁBORÚ KÜSZÖBÉN, REGÉNYFOLYAM



B. G. ezt a zsigereket megmozgató kellemetlen beszélgetést tíz évvel ezelőtt még vereségként értékelte volna, de hát azóta annyian megfenyegették már! A láthatatlan sakkjátszma alakulása szerint sűrűn cserélődő, következésképp tájékozatlan felettesei is hányszor elmarasztalták, kioktatták, leteremtették! Megszokta. Sőt, belátta, hogy nem is lehet ez másként. Ugyan milyen eszközük volna dilettánsként a tekintély

megteremtésére? Tudta, hogy megtartják az állásában, mert valakinek el kell végeznie a munkát, még hozzá szerény fizetés mellett. Hivatalnok-lelke a hullámverésben megedződött, s megtanulta nem annyira elfojtani, mint inkább kívülről figyelni idegrendszeré vészjelzéseit. Türelmesen tudta adni a balekot, ha arra volt szükség, s ha kellett, azt is kimutatta, hogy fél: ha a diadalmaskodó partner elbízta magát, olyasmit is kifecseg, amit egy veszedelmes ellenfélnek soha nem mondana el. Büszke volt terepismeretére. A Szimával negyedórával későbbre ugyanoda megbeszélte találkozó trükkje is működött, Liu Shiutól átmenetileg megszabadult. A rendőrkapitányt kizárólag olyan részletekről kérdezte, melyeket ő is pontosan ismert: Szima válaszaiból felmérhette, neki mennyit hajlandó elárulni, s nem akarja-e netán félrevezetni.

a részek nem illeszkednek

Nekilátott a vacsorájának. Zónapörköltje mellől, mint sarokban várakozó pók, az egész éttermet áttekinthette. Szima a másik sarokasztalnál kávézgatott, azzal az ürüggyel, hogy vár valakit. Lang és Alagi őrnagy a faliszőnyeg alatti asztalnál diskuráltak, összehajolva, mintha kirakós fölé görbednének. Nem tudják, hogy több játék, többféle kép összekevert elemeit tologatják maguk előtt: nyilván csodálkoznak, hogy a részek nem illeszkednek. Amit nem tudnak, képzeletükkel egészítik ki. De kár lenne ezt képzeletnek nevezni: tapasztalataikat és különféle hallomások foszlányait toldozgatják közismert mendemondákkal.

A zónapörköltje fölött elmerengő B. G. nem érte be hamis bizonyosságokkal, és szeretett több lépéssel előre gondolkodni. Pontosán tudta, hogy az Idegeneket Felügyelő Iroda a külföldiek ellenőrzésével megbízott, s így korrupt szándékkal megkönyékezhető járási tisztviselőkre mélyebb gyanakvással tekint, mint az idegenekre – talán csak a hatalomra került kommunisták fürkészték ilyen hisztérikusan legmegbízhatóbb elvbarátaikat a Szovjetunióban –, s e gyökerekig ható gyanakvás jegyében fedett ügynökeivel szigorúan ellenőrzi a hivatalnoki gárdát. A központ bizalmatlanságának magyarázata rendkívül egyszerű. Ha elegendő volna egy

közönséges járási tisztviselőt korrumpálni, hogy szemet hunyjon akár az ürügyként felhozott, akár a tényleges hiányosságok fölött, akkor kinek jutna eszébe, hogy az IFI nagyhatalmú csúcsvezetőinek kegyeit keresse?

Az IFI azért dolgozott fedett munkatársakkal, hogy feladatukat titokban kelljen tartaniuk, s őket ne lehessen korrumpálni. Fedett munkatársak persze a járási tisztviselők közt is akadtak, némelyek pedig a kollégáik munkáját ellenőrző fedett munkatársakat tartották szemmel – még ha az összes fedett munkatársat értelemszerűen ők sem ismerhették. Ez az állandó sakkban tartás volt az elsőre áttekinthetetlennek és kevésbé hatékonynak tűnő rendszer valódi értelme. Talán ezért, talán másért, az IFI ügynökei körében elterjedt, hogy a papírmunkát végző tisztviselők közé a Belügyminisztérium is beépítette a maga tisztjeit, hogy a színleg kifogástalan együttműködés álorcája mögött a konkurenciának tekintett IFI ügynökeit ellenőrizzék. Erről aztán már tényleg senki nem tudott semmi bizonyosat, ami önmagában is az ellenőrzés ijesztő tökélyre fejlesztett technikájára vallott.

Ebben a különleges törvények irányította közegben nem a beosztás, nem is a rendőri vagy katonai rang döntötte el a hatalmi erőviszonyokat, hanem a hozzáférés az információkhoz. Mindenki sejtette, hogy akár egy közönséges portás is az intézmény valamennyi dolgozójának főnöke lehetne – s talán az is. Lényegesnek ítélt dolgok sohasem szivárogtak ki – bár tájékozottságát mindenki szívesen fitogtatta, az ekként szétpermetezett értesülésekről tudni lehetett, hogy semmit sem érnek. Senki nem bolond eltékozolni fáradságosan összekuporgatott vagyonát, inkább egy élesebb helyzetben igyekszik felmérni, mennyit ér – rendszerint kevés sikerrel. Mindenki a nálánál naivabbak társaságát kereste, hogy titkos fölényét érvényesíthesse velük szemben, s ugyanennek az íratlan szabálynak a jegyében természetesen kínban, feszengve hallgatta a nagyobb tudásúnak hitt potentátok csapdának sejtett jótanácsait, akár felettük, akár alattuk dolgoztak a rendszerben. Előbb-utóbb azért mindenkiben felmerült, hogy talán téved, és az illető csak azért burkolózik a titokzatosság légkörébe, hogy jogosulatlan előnyökhöz jusson, amelyeket

beavatottságának foka egyébként korántsem indokolna. Árgus szemmel figyelték hát a jólétesültnek gondolt személyek között kialakuló konfliktusokat, s a harc kimeneteléből igyekeztek visszamenőleg kikövetkeztetni, ki rendelkezett komolyabb, megbízhatóbb információval, s ki játszotta csupán a bennfentest. Hogy aztán hogyan is nézne ki tulajdonképpen egy ilyen csakugyan értékes, tehát soha meg nem osztott értesülés, azt persze a hierarchia alján – és a legtöbben úgy érezték, hogy minden ügyeskedés dacára sem jutottak feljebb a láthatatlan ranglétrán – senki sem tudta.

„Senki sem tudja, hogy mit nem tud”, hörpölt a fröccsébe. Hogy hol olvasta ezt a találó megfogalmazást, arra már nem emlékezett. Ami fontos, titkolják, gondolja a nép, s ebből balga mód arra következtet, hogy minden, amit titkolnak: fontos. Lehet, hogy ezek a féltékenyen őrzött titkok nem is léteznek? Mi van, ha nemlétezésük dacára is képesek tökéletesen helyükön tartani a társadalomnak nevezett roppant gúla alkatrészeit? Ha épp az efféle titkok létezésébe vetett hit miatt óvakodnak az emberek kitépni magukat mégoly elnyomórító helyzetekből is? Hiszen nem tudják pontosan, mi ellen, ki ellen kellene küzdeniük. Célpontokat persze sokan ajánlgatnak, de hátsó szándékkal, mögöttes megfontolásból, érdekből teszik, tudván, hogy a közvetett eszközök észrevétlenségük miatt ezerszerre hatékonyabbak, mint az egyenes beszéd, melynek a manipulációt egyébként előszeretettel álcázzák.

Ebben az esetben a legtökéletesebb eszközként működő emberek olyasmit titkolnak, amiről maguk se tudják, hogy mi, s ezzel válnak a gépezet ideális alkatrészeivé.

egy árva kukkot sem értenek

B. G.-t azonban nyugtalanította egy másik lehetőség is. Tapasztalatból tudta, hogy adja bár elő jogi érveit teljes tudásával, teljes igyekezetével,

hozzon az összefüggésekre bármily megvilágító erejű hasonlatokat, mondandójából egyébként igen intelligens emberek, mint kérdéseikből kiderül, egy árva kukkot sem értenek.

Kifecseghetné, közhírré tehetné, szétkürtölhetné a titkot: nem értenék.

A legjobb szándékok is kisiklanak. Nemrég olvasott egy cikket. Tudós szerzője kifejtette, hogy az eredménytelenségbe belefáradt társadalmak kommunikációképtelen rétegekbe rendeződtek, melyek már nem is törekszenek rá, hogy szót értsenek egymással. Ráadásul a vagyoni egyenlőtlenségek jó ideje gyorsulva nőnek, s ez nem is vezethetett máshová: jóvátehetetlenül szétdarabolódott a világ. Aki döntésével milliók életét befolyásolja, merőben más világban él, mint aki elszenvedi csupán mindezeket, s figyelme nemigen terjed túl megélhetési gondjai körén. Alig akad szó, mely ennek a két embernek ugyanazt jelenthetné – kölcsönös félreértésnél többet nem remélhetnek. Annál több alkalom nyílik viszont a gyanakvásra és egymás félrevezetésére. Ebben az esetben a titok létezik, anélkül, hogy különösebben rejtegetnék: minden védfalnál tökéletesebb szigetelést biztosítanak az áthatolhatatlan társadalmi különbségek. Az ilyen titok felfoghatatlansága miatt leleplezhetetlen.

Ezért válik egyre népszerűbbé, jóformán önálló műfajjá, sőt taktikai fegyverré a leleplezés. A leleplezés újabb fátylat borít az amúgy is leleplezhetetlenre.

Jóvátehetetlenül nyílik az olló: a Tervezők kasztja egyetemesnek hitt szempontjaival, személytelen kényszerekkel tereli új s új mederbe az áradatot, melyről a gépiesen felhalmozható ismeretek paravánja mögött mind kevesebbet és kevesebbet tud, tudásának beszűkülését mégis elmélyülésként és kiteljesedésként éli át.

Újabb fröccs koppant az asztalon. Szívesen evett volna hozzá lilahagymás zsíroskenyeret, lehetőleg sült kolbász zsírjával, de itt ilyesmit sajnos, nem tartanak.

Alagi őrnagy az asztal fölött előredőlve magyarázott. A hat sárga fog közül nyálcseppek fröcsögtek: épp a levitációja közben megfigyelt épületek szerinte kultikus elrendezéséből vont le messzemenő következtetéseket. Lang Róbert nemrég a pszichológiai profilok felvételéről rögtönzött kiselőadást az őrnagynak – utánaolvasott ugyanis a témának –, s most székén hátradőlve fáradtan hallgatta. Tekintete

elkalandozott. Az egyik tükörben Csalkát pillantotta meg: magában üldögélt egy kávézóasztalnál és mandinerből nézte a patikust, aki láthatólag izgalomba jött, mert fészkelődni kezdett. Alagi, mint aki se hall, se lát, még mindig az épületek azonosításánál tartott: teóriákat vázolt és vetett el.

Kik ezek az emberek?

Az ellentmondásokkal teli jegyzőkönyvekből majd mindent tud róluk, de a legfontosabbat mégsem.

Csalka egészségesnek látszott. Nyilván azért engedték ki a laborból. Igaz, a vírusteszt eredménye egyelőre nem érkezett meg. Sok a dolguk mostanában. Bizalmas leiratban az ő hivatala is megkapta a hírt, hogy nemrég feltűnt az országban a rettegett betegségként emlegetett furcsa kiméra, a kínai nátha. Még nem tudjuk, hogy az európaiakra másként hat-e, hiszen léteznek genetikailag szelektív vírusok, állt az egyoldalas összefoglalóban. Minden szakhatóságot kérnek, hogy fokozott figyelemmel kövessék a külföldiek, elsősorban az ázsiaiak mozgását. Egyelőre nem akarnak aránytalan intézkedésekkel pánikot kelteni.

Azt majd később, gondolta B. G.

A szokatlanul gyűrött arcú Akito Sakurai egy beszögellésben ült két keleti férfi társaságában, és ő is a tükörből tartotta szemmel a patikust fixírozó, önnön bűverejében bízó Csalkát. Egy férfi érkezett hozzá, és a fülébe súgott valamit. Sakurai kiitta a narancslevét, kísétált a Két Hattyú előtti térre, körülnézett, majd visszatért.

**sérthetetlennek képzelte
magát**

Távoli kiabálás hallatszott, két perc múlva az ecuadori nő bukkant fel a bejáratnál. Zilált frizurával, felháborodva panaszkolta férjének, hogy nem jutott fel a Befektetéseket

Automatizáló és Névtelenítő Központ negyvenedik emeleti tetőteraszára, ugyanis a biztonsági őrség visszafordította és a kijáratához kísérte. Ő nem volt hajlandó elhagyni

az épületet, de azok nekiestek és kitaszigálták. Mit képzelnek ezek, nyíltan fogdoshatják? Míg viaskodtak, a macska leugrott a kezéből és elfutott. Nekik is ezt kellene tenniük. Irány Vilcabamba! A japánnak arcizma se rándult. Sziszegett valamit, és fejével Csalka felé intett. A bódultan üdögélő lány felfigyelt a hangoskodásra, de Sakurai láttán sem izgatta magát. Épp kibújt egyik cipőjéből. Szemlátomást sérthetetlennek képzelte magát, akár a telep kísérleti macskái. A feleség elhallgatott.

Ki kicsoda itt tulajdonképpen?

B. G. tudta, hogy az állandó mérlegelés a szakmájához tartozik. Számolnia kell a jegyzőkönyvek kiküszöbölhetetlen ellentmondásaival és hogy mindenki másnak mutatja magát, mint aki. Tükör által kristálytisztának.

Mint *aki*? Miért? Kik vagyunk valójában?

Hadititok.

A japán papíron macskatáp-kereskedő. Valójában ügynök. De egyébként? Kicsoda Sakurai ügynök *valójában*? Ez persze leginkább a japánra tartozik. Ha ugyan japán.

Szima Tiborra pillantott a másik sarokasztalnál. Késett a vendége. Simára borotvált arcán látni lehetett, hogy nyugalmat erőltet magára. Sok mindent átlát és sok mindent belátott már: vele – nézeteltéréseik ellenére – akár barátok is lehetnének. A rendőrkapitány szerepét alakítja, de őt tényleg érdekli a bűnüldözés: jó érzéssel keresi mások tetteinek mozgatórugóit. Látja, hogy az embereket néha a vágy, mostanában többnyire a félelem hajtja. Akár így, akár úgy, gyorsan elvesztik a mélységüket. Könnyen mozgatható, kartonpapírból kivágott figurák. Kirakósjáték csempéi, akik csak hordozzák a mintázatot, de a nagy képet, amelyből kivágták őket, nem ismerik. A térbeli világot meg aztán végképp nem! De talán nem vesztik el a mélységüket, csak a kapcsolatuk szűnik meg vele, mintegy kiszorulnak belőle, a felszínre, hiszen csempe-létükben is szenvednek a hétköznapiak laposságától és felülemelkedni vágnak rajta. Csak hát hová? Az ismeretlen dimenzióba?

Milyen furcsán, megfoghatatlanul valótlan minden, ami történik!

B. G. sóhajtott és eltolta magától a zónapörkölt maradékát. Furcsa, kesernyés utóíz érzett. Ennél azért jobb szokott lenni itt a konyha.

Ő is kicsoda. Üresen kong, akár a kiégetett agyag. Kétezer évvel ezelőtt Si Huang-ti császár védette sírhelyét hozzá hasonló, moccsatlan cserépkatonákkal. Rutinja és szakértelme, terepismerete és éleslátása, kínáljon bármilyen izgalmakat, végső soron semmit sem ér.

Az étterem ablaka előtt az őrmester szögletes alakja bukkant fel. Az üveghez lépett, s tenyerét ellenzőnek használva vizslatta, kik ülnek bent a félhomályos asztaloknál. Mikor a sarokban felfedezte Szimát, az arca felderült, a bejárathoz sietett, majd a vendégekre ügyet sem vetve nyílegyenesen a sarokasztalhoz sietett, tisztelgett, átnyújtott egy levelet a rendőrkapitánynak, és távozott. Szima felhúzott szemöldökkel vizsgálta a borítékot, felbontotta és átfutotta. Elfehéredett.

Mint akit arról értesítenek, hogy kitört a világháború, gondolta B. G.



A különteremhez vezető folyosó nyílásában a felemás arcú fővegyész tűnt fel és körbenézett, talán keres valakit. Csalódottan húzódott vissza.

Sakurai felállt a beszögellésben, ellenőrizte az öltönyét, hátrasimította fekete haját, Csalka megfigyelését feleségére, feleségét két keleti kollégájára, kollégáit lelkiismeretükre bízva merev mozgással átvonult a különterembe. Az üzleti ügyek.

Szima felállt, a levelet belső zsebébe csúsztotta, és megindult a különterem felé. Még mindig sápadtnak tűnt. A bronz falikar alatt falnak dőlve várakozó pincér, akit nemrég vettek fel, nyomban eléje penderült. Hangja még a zavaros fejtegetéseiben elmerült Alagi János hablatyolásán keresztül is eljutott a sarokasztalig – ám ha szavait elnyelte volna a kávézató vendégek zsvajva, gesztusaiból akkor is mindent kiolvashatott volna.

– Sajnálom uram, zártkörű rendezvény.

A rendőrkapitányt meglepte a pincér közbeavatkozása. Nyilván még járatlan, nem tudja, kivel beszél. Továbbhaladt a puha szőnyegen, mire a pincér gyengéden a karjára tette a kezét.

– Sajnálom, uram.

A pincér szemében lobogó különös tűz láttán Szima megtorpant. Gondolt egyet és elszánt arc kifejezéssel visszaballagott a sarokasztalhoz. Még nincs itt az ideje, gondolta B. G.

a különterem felé

Az étterem aajtaján a tejüveg hirtelen elsötétült, mintha viharfelhők borultak volna a kisvárosra. A kilincs sírós hangon megnyikordult, s egy hatalmas test körvonalai rajzolódottak ki az ellenfényben.

Mocsári Nagy Kálmán állt az aajtónyílásban, egyik kezében lepedőbe bugyolált terjedelmes csomagot tartott. Nem szólt semmit, csak biccentett, majd súlyos lépteivel, nyikorgó cipőben a különterem felé vette az irányt. A rendőrkapitány legnagyobb meglepetésére a pincér nem állta útját, sőt, bekísérte.

B. G., Szima, Lang és Alagi elképedve szemlélték a jelenést, és az alkalmat kihasználva a különterem bejáratához nyomultak, ahol megálltak a pincér háta mögött. A zártkörű rendezvény ebben a kisvárosban legtöbbször esküvőt vagy születésnap ünnepséget jelentett. Most nem erről volt szó.

A meghívottak mind az ajtó felé fordultak, így a látni lehetett, hogy a fekete öltönyben, nyakkendőben ülésező társaság tagjai kivétel nélkül szájmazskot viselnek.

Mocsári Nagy Kálmán érkezése nem keltett meglepetést, a lepedőbe tekert holmi azonban igen.

– Nem *képzelik?*

A körorvos kioldotta batyuját, és tartalmát egyetlen rántással a sugaras korongokkal díszített padlólapra billentette. Egérszürke tábornoki kabát volt. Az aranyozott válllapon mint mennyezetről aláhullott díszek ragyogtak a csúcsukkal lefelé fordított csillagok.

kép | shutterstock.com